

A hazai nézői költési szokások vizsgálata az iskolai végzettség és a nemek tekintetében a 2022. évi Vizes világbajnokságon

Analysis of spending patterns by education and gender at the 2022 World Aquatics Championships

Szabó Péter^{1,2}, Bátor Gábor¹, Fűrész Diána Ivett³, Stocker Miklós⁴, Laczkó Tamás¹

¹Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Doktori Iskola, Budapest

²Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem, Sportmenedzsment Tanszék, Budapest

³Pécsi Tudományegyetem, Közgazdaságtudományi Kar, Pécs

⁴Budapesti Corvinus Egyetem, Vezetéstudományi Intézet, Budapest

E-mail: szpepe8@gmail.com

Összefoglaló

A nemzetközi sportesemények megrendezési jogaiért egyre inkább növekszik a verseny, és ezzel együtt a döntéshozók is felismerték a sportturizmus fontosságát. Célunk jelen kutatással a magyarországi rendezésű 19. FINA Vizes világbajnokság nézőinek költési szokásainak felmérése az iskolai végzettség és a nem tekintetében. A válaszadók (N=1 975) költési szokásait demográfiai és a kitöltés helyszínei alapján is vizsgáltuk. Az adatokat leíró statisztikai módszerekkel és varianciaanalízis módszerével elemeztük. Az eredmények részben igazolják a szakirodalom eddigi eredményeit. A felsőfokú iskolai végzettség nagyobb költési hajlandóságot mutatott, viszont jelen esetben csak a felsőfokú végzettségűek esetében találtunk szignifikáns különbséget a másik kettő végzettségi kategóriához viszonyítva. A másik fontos megállapítás, hogy a nők és a férfiak összes, az eseményhez köthető költése között nincs szignifikáns különbség.

Kulcsszavak: nemzetközi sportesemény, nézői költségek, sportfogyasztás

Abstract

As competition intensifies for the rights to host international sporting events, the strategic importance of sport tourism is increasingly recognized by decision-makers. This study aims to examine the spending habits of spectators at the

19th FINA World Aquatics Championships held in Hungary, with particular focus on differences based on educational attainment and gender. A total of 1.975 respondents participated in the survey, and their spending behavior was analyzed using descriptive statistics and analysis of variance (ANOVA), considering both demographic variables and survey locations.

The findings partially align with existing literature. Individuals with high education levels demonstrated a greater propensity to spend; however, statistically significant differences were observed only between those with tertiary education and the other two educational categories. Another key result indicates that there is no significant difference between male and female spectators in terms of total event-related expenditures.

Keywords: international sporting events, spectator spending, sports consumption

Bevezetés

A nemzetközi sportesemények megrendezéséért folyó verseny napjainkban egyre inkább kiéleződött. A sport 2010 óta Magyarországon nemzetstratégiai ágazattá vált. A kormány a sportot a nemzeti sportstratégia hármaskörében határozta meg. Ennek részei, hogy minden gyermek sportoljon, hogy rangos nemzetközi sporteseményeket szervezzenek Magyarországon és a kettőhöz szorosan kapcsolódjanak létesít-

ményfejlesztési célok (Stocker és Szabó, 2017). Stocker és Szabó (2017) nemzetközi sportesemények hatásait vizsgáló megújító modelljének megszületése után felgyorsultak a sportrendezvények hatásaira vonatkozó hazai tudományos kutatások (Laczkó és Stocker, 2018; Polcsik és Perényi, 2020; Bátor és mtsai, 2024). A nemzetközi sportesemények megrendezésével elérhető gazdasági, társadalmi, sportszakmai, diplomáciai, technológiai és környezeti hatások vizsgálatai a hazai sporttudományos kutatások fókuszába kerültek (András és Máté, 2016; Stocker és Szabó, 2017; Laczkó és Paár, 2018; Paár és Laczkó, 2018; Szabó és mtsai, 2021; Hoffbauer, 2021; Laczkó és Stocker, 2020; Polcsik és mtsai, 2023), és számos hazai nemzetközi sportrendezvényen nagymintás felmérések is készültek (Laczkó és Stocker, 2020; Stocker és Laczkó, 2020; Laczkó és mtsai, 2020; Szabó és mtsai, 2021; Bátor és mtsai, 2024; Hoffbauer és mtsai, 2024).

A sportturizmus a turizmus iparág egyik leggyorsabban növekvő szegmense (Carvalho és mtsai, 2018; Morfoulaki, 2023). Gammon és Robinson (1994) különbséget tesz a sportturizmus tekintetében a versenysportban aktívan vagy passzívan résztvevők között. Az aktív sportturista versenyzőként vesz részt egy sportrendezvényen (Perić-Tanković, 2021). Standeven és De Knop (1999), míg a passzív sportturizmust úgy definiálja, mint a sporttevékenységeken való passzív részvétel. A rendezvények számának, méretének és lefedettségének növekedésével hazánkban is nőttek a szükséges pénzügyi és infrastrukturális beruházások, a társadalmi hatások, illetve nőtt az érintettek száma és bevonásuk mértéke is (Máté, 2022). Az ilyen megasportesemények rövid és hosszútávú hatást is kifejtnek (Masterman, 2021). Az egyik ilyen hatás, amit a szakirodalom gyakran tárgyal, a beérkező turisták számának növekedése és az ezzel kapcsolatos gazdasági előnyök (Mitchell és Stewart, 2015; Ritchie és mtsai, 2020; Fourie és Gallego, 2022). A rendezvények számának emelkedése mellett megfigyelhető az is, hogy a sporteseményekre kilátogató hazai és külföldi nézők száma jelentősen növekszik (Laflin, 2018; Laczkó és Stocker 2020).

Wang és munkatársai (2024) a sportfogyasztás szempontjából a gazdasági fejlődés alapvető hajtóerejeként három különböző kategóriát határoztak meg: a nézői sportfogyasztást, a részvételi sportfogyasztást és a fizikai sportfogyasztást. A fizikai sportfogyasztás a sporthoz köthető tár-

gyi eszközök (sportfelszerelések, sportruházat stb.) vásárlását jelenti. A részvételi sportfogyasztás magában foglalja a sporttal kapcsolatos szolgáltatások vásárlását is, úgymint egészségügyi tanácsadás, fitneszterem tagság, sportrendezvények részvételi díja (Jia, 2022). A nézői fogyasztás a belépőjegyek, a fogyasztási célú termékek és szolgáltatások vásárlása. Egy nemzetközi és egy hazai, illetve egy lokális sportrendezvényen résztvevő sportturista szignifikánsan magasabb költési hajlandóságot mutat, mint egy átlagos külföldi vagy hazai turista (Laczkó és mtsai, 2020; Laczkó és Bátor, 2020). Duan és Liu, (2020) szerint a sportesemények nézőinek költési szokásait számos tényező befolyásolja, így többek között a nézők elégedettségét a sportesemények sikerének és fenntarthatóságának kulcsfontosságú tényezőjeként is azonosították. Ezen túlmenően a nézők sportfogyasztása országonként, kultúránkként és kontextusonként eltérő lehetnek (Yamashita és mtsai, 2018; Szabó és mtsai, 2021).

A nézők költési mintáinak elemzése a sporteseményen résztvevő nézők összehatasára adhat egy mérőszámot, mely segít a tervezési, a megvalósítási és a promóciós célokban (Kruger és mtsai, 2012a). Laczkó és Stocker (2018) szerint a hazai nézők többségének fő motivációja a verseny megtekintése volt, akikre kevésbé volt jellemző, hogy szállást vettek volna igénybe, viszont a napi átlagos költésük magasabb volt, mint az adott évben a belföldi turizmusban résztvevő turista átlagos napi kiadása. A tartózkodás időtartama, a szállás típusa, az iskolai végzettség és a jövedelem jelentős meghatározó tényezők, amelyek befolyásolják a résztvevők és a nézők sporteseményekre fordított kiadásait (Kruger és mtsai, 2012b). Wang és Davidson (2010) arról számolt be, hogy a sportrendezvény-turisták költéseit szocio-demográfiai jellemzőik befolyásolják, beleértve, de nem kizárólagosan, a nemet, az életkort, a családi állapotot, az iskolai végzettséget, a foglalkozást, a származási helyet, a nemzetiséget és a háztartás méretét.

2022. február 7-én jelentette be a vizes sportokat tömörítő világszervezet, a World Aquatics, korábbi nevén a Fédération Internationale de Natation (továbbiakban: FINA), hogy a 2022. évi világbajnokságot Fukuoka (Japán) helyett Magyarországon rendezik.

Jelen kutatás célja volt megvizsgálni, hogy van-e kapcsolat a 2022. június 18. és július 3. között Magyarországon megrendezett 19. FINA világbajnokságon résztvevő magyar nézők költési

1. táblázat. A válaszadók szocio-demográfiai jellemzői

Table 1. Respondents' demographic profiles

Nem	(N=1 975)	
Nő	1 012	51,24%
Férfi	961	48,66%
Nem-bináris nemi identitású	2	0,10%
Korcsoport	(N=1 975)	
18 - 29,9 év	763	38,63%
30 - 39,9 év	402	20,35%
40 - 49,9 év	392	19,85%
50 - 59,9 év	279	14,13%
60 - 69,9 év	108	5,47%
70 év felett	31	1,57%
Iskolai végzettség	(N=1 819)	
Alapfokú végzettség	54	2,97%
Középfokú végzettség	699	38,43%
Felsőfokú végzettség	1 066	58,60%

szokásai, illetve a nem, valamint az iskolai végzettség tekintetében.

Anyag és módszerek

Kvantitatív vizsgálatunk a 2022. évben Budapesten, Debrecenben, Szegeden és Sopronban megrendezett 19. FINA világbajnokságra koncentrált. A jelen kutatás fókuszja az eseményre érkező hazai passzív sportturisták, nézők fogyasztási szokásainak vizsgálata volt. A kutatásunkat kérdezőbiztosok segítségével végeztük, akik egy előre megszerkesztett, és korábbi kutatások során is használt kérdőívvel (Lackó és Stocker, 2020; Stocker és Laczkó, 2020; Szabó és mtsai, 2021; Bátor és mtsai, 2024) végeztek adatgyűjtést az említett városokban a versenyszámtól függetlenül minden versenyhelyszínen és minden versenynapon. A kérdőív 4 kérdéscsoportból (összesen 32 kérdés) állt, amelynek keretében többek között a szurkolók demográfiai adataira, a versennyel kapcsolatos viszonyrendszerére, a szurkolói motivációjára, valamint a költési szokásaira kérdeztünk rá. A kérdőíves adatfelvétel során egy egyszerű véletlenszerű mintavételen alapuló eljárással kiválasztott mintacsoport (n=2 550 fő) került felmérésre. Azokat a válaszadókat, akik a költésükkel kapcsolatos kérdésekre nem válaszoltak, a 18 év alattiakat, valamint az életkori kérdésre nem válaszoló válaszadókat kizártuk a jelen kutatási vizsgálat célcsoportjából (N=1 975). Továbbá egy alsó korlátot is meghatároztunk az összes költés tekintetében, aminek a minimális értékét 500 forintban

állapítottuk meg. A rögzített eredményeket az SPSS 22 statisztikai szoftver használatával elemeztük. Vizsgálatunk során leíró statisztikai módszereket, illetve varianciaanalízist alkalmaztunk. Azokban az esetekben, amikor az F-próba azt mutatta, hogy az egyes foglalkoztatási kategóriákban szignifikánsan eltérő eredmények mutathatók ki, a csoportátlagok közötti különbségeket páronkénti utólagos elemzéssel (post hoc analysis) tovább teszteltük (Hunyadi, 2001). Kiindulva az eltérő varianciájú csoportokból, az egyes csoportátlagok különbségének páronkénti vizsgálatát Games-Howell teszttel végeztük el.

Eredmények

A rendezvényen résztvevő válaszadó nézők (N=1 975) alapvető demográfiai adatait, mint például a nem, az életkor és az iskolai végzettség, az 1. táblázat tartalmazza.

A vizsgált helyszíneken a kutatásban résztvevők és a költsékre vonatkozó kérdésekre válaszadók összesen 53 909 151,-Ft-ot költöttek az esemény vonatkozásában, ami fejenként átlagosan $27\,296 \pm 52\,328,-$ Ft volt. A hazai nézők átlagosan $2,21 \pm 2,49$ versenynapot tekintettek meg az öt különböző helyszínen. A versenynapok számát figyelembe véve átlagosan a magyar nézők fejenként 12 326,-Ft-ot költöttek a rendezvényen tartózkodásuk alatt, ami 10,57%-kal több, mint amennyit egy átlagos hazai turista költött (11 147,-Ft) 2022-ben Magyarországon (KSH, 2024).

2. táblázat, A válaszadók kitöltési helyszínek szerinti költségei (Ft)

Table 2. Respondents' spending at the point of completion (HUF)

Kitöltés helyszíne	Kitöltők száma (fő)	Összes költség (Ft)	Átlagos költség (Ft)	Szórás (Ft)	Átlagosan megtekintett versenynapok száma	Átlagos versenynaponkénti költség (Ft)
Duna Aréna, Budapest	359	10 177 730	28 350	56 587	2,67	10 612
Hajós Alfréd Uszoda, Budapest	834	27 875 254	33 424	54 894	1,97	16 950
Debrecen	271	4 868 989	17 967	62 259	2,47	7 274
Sopron	305	6 947 738	22 779	34 370	2,23	10 203
Szeged	206	4 039 440	19 609	36 251	2,04	9 614
Összesen	1975	53 909 151	27 296	52 328	2,21	12 326

3. táblázat. A válaszadók összes költségének (Ft) leíró statisztikája az iskolai végzettség vonatkozásában

Table 3. Descriptive statistics of respondents' all spending (HUF) by education

	n	Átlag	Szórás
Alapfokú	54	21 746	28 808
Középfokú	699	23 384	39 028
Felsőfokú	1 066	28 467	52 243
Összesen	1 819	26 315	47 058

A 2. táblázatban jól látható, hogy az átlagos költség tekintetében a vizsgált 5 helyszín között jelentős eltérés volt. A debreceni nézők költötték a legkevesebbet, átlagosan naponta 7 274 forintot, míg a budapesti Hajós uszodában látogató hazai nézők költötték átlagosan versenynaponként a legtöbbet, 16 950 forintot. A megtekintett átlagos versenynapok számát tekintve is vannak eltérések, a budapesti (Hajós uszoda) és a szegedi vízilabda nézők voltak azok, akik a legkevesebb, átlagosan közel kettő (1,94 és 2,04) versenynapot tekintettek meg. A vidéki helyszínek tekintetében elmondható, hogy az összes verseny helyszínén a KSH által mért átlagos költség alatt költöttek a nézők. Ha a költségek megoszlását vizsgáljuk az egyes költségi kategóriák között, akkor a nézők a belépőjegyekre költötték a legtöbbet: összesen 25 992 400 forintot (47,92%), majd a szállásra 5 410 595 forintot (9,98%), utazásra 7 082 034 forintot (13,01%), egyéb étkezésre, fogyasztási cikkekre 6 555 324 forintot (12,08%), meleg étkezésre 6 166 999 forintot (11,37%), további szolgáltatásokra 893 850 forintot (1,65%), sportszerre, ruházatra 1 930 700 forintot (3,52%), továbbá egyéb termékekre és szolgáltatásokra 228 249 forintot (0,42%). A válaszadók összes költségére vonatkozóan megfigyelhető, hogy a relatíve alacsony átlagos költség ellenére (27 296,- Ft) a válaszadók költségei meglehetősen heterogénen alakultak: a legalacsonyabb összeg 500,- Ft, míg a legmagasabb 960 000,- Ft volt.

Egyik kutatási kérdésként arra voltunk kíváncsiak, hogy van-e szignifikáns különbség a válaszadó férfiak és nők összes költségének tekintetében, így következő lépésként megnéztük azt is, hogy mennyiben mutatott más képet az összes költség mértéke a nemek figyelembevételével. Megállapítható volt, hogy míg a nők ($n=1\,012$) átlagosan 26 322 ($SD=53\,376$) forintot, addig a férfiak ($n=961$) átlagosan 28 363 ($SD=51\,255$) forintot költöttek el a verseny időszaka alatt. A leíró statisztika azt mutatta, hogy a két nem között az átlagos költségükben nem volt jelentős különbség, ugyanakkor érdekes megfigyelés volt, hogy a maximum értékek esetében az eltérés jóval nagyobb mértékű volt a férfi megkérdezettek javára. A legmagasabb összes költség (960 000 forint) egy férfi válaszadóhoz volt köthető.

Annak érdekében, hogy eldöntsük, az összes költség vonatkozásában szignifikánsnak tekinthető-e a különbség a két nem között, kétmintás t -próbát végeztünk. Mivel a csoport-varianciák egyezőségét tesztelő F -próbához (ún. Leveneteszthez) tartozó szignifikancia érték ($p=0,55$) meghaladta az 5%-os szignifikancia szintet, a kétmintás t -próbát azonos varianciák mellett alkalmaztuk. Hipotézisünk értelmében a két nem esetében nem volt szignifikáns különbség az átlagos összes költség tekintetében. Mivel a próbához tartozó szignifikancia érték ($p=0,19$) meghaladja az 5%-os szignifikancia szintet, megállapítottuk, hogy a rendezvényen résztvevő nők

4. táblázat. Az egyutas varianciaanalízis eredményei

Table 4. Results of One-way ANOVA

	SS (Eltérés-négyzetösszeg)	df	F-emp.	Sig.
Csoportok között	12 070 719 228,38	2	2,73	0,06
Csoportokon belül	4 013 862 646 524,68	1 816		
Összesen	4 025 933 365 753,06	1 818		

5. táblázat. Az iskolai végzettségek és költségek post-hoc elemzése

Table 5. Games-Howell analysis of education level and spending of spectator

		Átlagok közötti különbség	Standard hiba	p-érték	95% Konfidencia-intervallum	
					Alsó határ	Felső határ
Alapfokú	középfokú	-1 638	4 188,94	0,92	-11 672,06	8 395,65
	felsőfokú	-6 722	4 234,20	0,26	-16 854,44	3 411,32
Középfokú	alapfokú	1 638	4 188,94	0,92	-8 395,65	11 672,06
	felsőfokú	-5 083	2 177,01	0,04	-10 190,02	23,31
Felsőfokú	alapfokú	6 722	4 234,20	0,26	-3 411,32	16 854,44
	középfokú	5 083	2 177,01	0,04	-23,31	10 190,02

és férfiak összes költsége tekintetében nem mutatható ki szignifikáns különbség.

A következő kutatási kérdés arra irányult, hogy van-e kapcsolat a részvevők költsége és az iskolai végzettségük között. Korábbi kutatások vizsgálatai (Cannon és Ford, 2002; Kruger és mtsai, 2012a; Szabó és mtsai, 2021) arra utaltak, hogy az iskolai végzettség szerepet játszhat a rendezvény nézőinek költési szokásainak befolyásolásában. Candemir és ZallugoÖlu (2012) kutatása kimutatta, hogy a magas iskolai végzettséggel, magas szintű részvétellel, valamint sok sportban eltöltött idővel rendelkező emberek (részvételi évek) magas szintű sporttal kapcsolatos kiadásokkal rendelkeznek. Hasonlóan az előzőekhez, első lépésként megnéztük az összes költség leíró statisztikáit a legmagasabb iskolai végzettség szerinti bontásban (3. táblázat).

A leíró statisztikákból látható, hogy a válaszadók több, mint fele (58,60%) rendelkezik felsőfokú végzettséggel, míg az alapfokú végzettségűek aránya 2,97% volt. Az átlagos összes költséget vizsgálva azt tapasztaltuk, hogy a végzettségek „előrehaladtával” ez az összeg növekszik a szakirodalomban megfogalmazott kutatások alapján (Breuer és mtsai, 2010; Hallmann és Breuer, 2011; Thibaut és mtsai, 2020). A legalacsonyabb átlagos költség (21 746,- Ft) az alapfokú végzettségű, míg a legmagasabb, a felsőfokú (28 467,- Ft) diplomával rendelkező válaszadókhoz köthető.

A leíró statisztikák után a 2. kutatási kérdésünk vizsgálata következett, arra voltunk kíváncsiak, hogy kimutatható-e szignifikáns különbség az összes költség és a legmagasabb iskolai

végzettség között. Az egyutas varianciaanalízis nullhipotézise értelmében a csoportátlagok egyenlők voltak. A próba eredményeit a 4. táblázat tartalmazza.

A Levene-teszt ($p=0,04$) alapján a szórás-homogenitás feltétele sérült, ezért a varianciaanalízist Welch-korrekcióval is elvégeztük. Az alkalmazott Welch próbához tartozó szignifikancia-érték ($\text{sig}=0,04$) alapján megállapítható, hogy a csoportátlagok között volt szignifikáns eltérés, azaz kimutatható szignifikáns kapcsolat az összes költség és a legmagasabb iskolai végzettség között.

A csoportátlagok közötti különbségek vizsgálatához az ún. post-hoc tesztek közül a nem egyenlő varianciák esetén alkalmazandó Games-Howell tesztet végeztük el, amelynek eredményei az 5. táblázatban láthatók.

Fenti p-értékek alapján látható, hogy 5%-os szignifikancia szint mellett csak a középfokú és a felsőfokú végzettséggel rendelkező nézők között volt kimutatható szignifikáns különbség az átlagos költési szokások tekintetében. A különbségek iránya nem meglepő, hisz a magasabb végzettséggel rendelkező szurkolók a feltételezhetően magasabb jövedelem miatt magasabb összeget költenek a sporteseményeken. Ezen különbség a közép- és felsőfokú végzettségűek között átlagosan 5 083,- Ft. A post-hoc tesztek alapján a másik két végzettségi kategória, vagyis az alap- és középfokú végzettségek esetében, valamint az alap- és a felsőfokú végzettségű nézők átlagos költségei között nem volt kimutatható szignifikáns eltérés ($p<0,05$).

Megbeszélés és következtetések

Egy nemzetközi sportesemény nagyban segíthet a turizmusban keletkező szezonális elteréseket kisimítani (Jiménez-Naranjo és mtsai, 2015). Egy nemzetközi sporteseményt megtekintő hazai nézők fogyasztását több tényező is befolyásolja. Wang és munkatársai (2024) megállapították, hogy a magasabb iskolai végzettség a sporttal kapcsolatos kiadások növekedésével jár, így például a foglalkoztatottak többet költenek sportra, mint a diákok, a közsférában dolgozók és a munkanélküliek. A látványsportok fogyasztását számos tényező befolyásolja, mint például a jövedelem, az iskolai végzettség és a társadalmi tényezők. A magasabb jövedelműek például nagyobb valószínűséggel vesznek részt látványsportokban, és többet költenek a kapcsolódó tevékenységekre (Son és Choi, 2022). Jelen kutatás megerősítette több más korábbi kutatások eredményeit, (Correia és Esteves, 2007; Breuer és mtsai, 2010; Lera-López és Rapún-Gárate, 2007; Alsarve és Johansson, 2021) miszerint olyan társadalmi tényezők, mint az iskolai végzettség nagy mértékben befolyásolják a sportfogyasztási szokásokat.

Azonban a nemre vonatkozó korábbi kutatások eredményeit jelen vizsgálatunk nem támasztotta alá. Korábbi kutatások (Wann és mtsai, 2001; Davies, 2002; Bloom és mtsai, 2005; Lera-López és Rapún-Gárate, 2005) megállapították, hogy a férfiak és a fiatalok többet költenek a sporteseményen való részvételre, mint a nők és az idősek. Correia és Esteves (2007) kutatása megerősítette, hogy a hölgyek esetében az anyagi tényezők nagyobb szerepet töltenek be egy sporteseményen való részvételre vonatkozóan. A különbség egyik a magas minta elemszám is lehet (n=1 989). Továbbá a kutatások többsége professzionális csapatsportokra irányul, míg jelen kutatás egy vizes és egyéni, továbbá csapatsportokra vonatkozik.

Jelen kutatásban a teljes adatbázis egy részét vizsgáltuk, hiszen a 18 év alatti nézők adatait adatvédelmi okokból nem vonhattuk be, így ezen tényezők befolyásolták az egész esemény tekintetében a költési szokásokat. A másik fontos limitáció, hogy nem választottuk külön sportáganként (úszás és vízilabda) az egyes nézőket. Genchev és munkatársai (2021) megállapították, hogy a csapatsportok nézői többet költenek egy adott esemény kapcsán, mint egy egyéni sportág esetében. Fontos kiemelni, hogy a világbajnokság egy 16 napos esemény volt, és az esemény hossza ha-

tással volt a nézők költési szokásaira, hiszen egy néző több napon keresztül is megtekintette az eseményt, ellentétben azokkal, akik csak egy egynapos sportrendezvényen vesznek részt.

Jelen eredmények fontos következtetése, hogy a nők és férfiak költési szokásai között nem találtunk szignifikáns különbséget, holott az említett kutatások éppen az ellenkezőjét mutatták. Érdekes egy hasonló méretű sporteseményen ezen okokat tovább vizsgálni. Az iskolai végzettség tekintetében érdemes további kutatásokat folytatni, mert azt nem tudtuk bebizonyítani, hogy ezen eredmények sportági és/vagy sportrendezvényhez köthető sajátosságok.

Összességében megállapítható, hogy a nézők költését a demográfiai, társadalmi és kulturális tényezők összetett kölcsönhatása befolyásolhatja, amelyek alakítják az egyének részvételi és kiadási mintáit is a nemzetközi sporteseményeken.

Felhasznált irodalom

- András K., Máté T. (2016): Nemzetközi sportrendezvények turisztikai hatásai. In: Rajnai Z., Fregán B., Marosné Kuna Zs. (szerk.) *Tanulmánykötet a 7. BBK előadásaiból*, Budapest, Magyarország, Óbudai Egyetem, Bánki Donát Gépész és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar (2016). 6-17., 12.
- Alsarve, D., Johansson, E. (2021): A gang of ironworkers with the scent of blood: a participation observation of male dominance and its historical trajectories at Swedish semi-professional ice hockey events. *International Review for the Sociology of Sport*, **57**: 1. 54-72.
- Bátor, G.L., Laczkó, T., Szabó, P. (2024): Examination of consumption habits of the viewers and national economy effect at the 2023. WKF Karate World Championship. *Stadium, Hungarian Journal of Sport Sciences*, **7**: 2.
- Bloom, M., Grant, M., Watt, D. (2005): Strengthening Canada: The socio-economic benefits of sport participation in Canada, *The Conference Board of Canada*, Ottawa.
- Breuer, C., Hallmann, K., Wicker, P., Feiler, S. (2010): Socio-economic patterns of sport demand and ageing. *European Review of Aging and Physical Activity*, **7**:2. 61-70.
- Candemir, A., Zalluhoğlu, A.E. (2012): Factors affecting the sport related consumer expenditures. *Ege Academic Review*, **12**: 29-39.
- Cannon, T.F., Ford, J. (2002): Relationship of demographic and trip characteristics to

- visitor spending: an analysis of sports travel visitors across time. *Tourism Economics*, **8**: 3. 263-271.
- Carvalho, M., Sousa, M., Paípe, G., Bavaresco, G., Felipe, J.F. (2018): Economic impact of the 11th Douro Valley Half Marathon. *Physical Culture and Sport, Studies and Research*, **78**: 1. 41-49.
- Correia, A., Esteves, S.R. (2007): An exploratory study of spectators' motivation in football. *International Journal of Sport Management and Marketing*, **2**: 5/6. 572.
- Davies, L.E. (2002): 'Consumers' expenditure on sport in the UK: Increased spending or under-estimation? *Managing Leisure*, **7**: 2. 83-102.
- Duan, Y., Liu, B. (2020): Spectator satisfaction model for mass participant sport events: antecedents and consequences. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, **22**: 2. 385-406.
- Fourie, J., Santana-Gallego, M. (2022): Mega-sport events and inbound tourism: new data, methods and evidence. *Tourism Management Perspectives*, **43**: 101002.
- Gammon, S., Robinson, T. (1997): Sport and tourism: a conceptual framework. *Journal of Sport & Tourism*, **4**: 3. 11-18.
- Genchev, S.E., Gray, G., Wert-Gray, S. (2021): Male and female sports fans: Team identification, satisfaction with team performance, and consumption behavior. *Journal of Marketing Development and Competitiveness*, **15**: 2.
- Hallmann, K., Breuer, C. (2011): Images of rural destinations hosting small-scale sport events, *International Journal of Event and Festival Management*, **2**: 3. 218-244.
- Hoffbauer, M. (2021): Economic and social impact of major wrestling international sport events organized in Hungary before and under COVID-19 pandemic. *Sport és Egészségtudományi Füzetek*, **5**: 3. 29-39.
- Hoffbauer M., Ács P., Laczkó T. (2024): Hazai rendezésű, közepes méretű vívóversenyek turisztikai hatásának vizsgálati keretrendszer, In: Csákvári, T; Varga, Z (szerk.) VII. Zalaegerszegi nemzetközi egészségturizmus konferencia. Absztrakt kötet, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar (PTE ETK). 57.
- Hunyadi L. (2001): *Statistikai következtetés-elmélet közgazdászoknak*. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.
- Jia, W. (2022): The development history, practical problems and development strategies of spectator sports consumption in China. *Sports and Culture Guide*, **09**: 82-88.
- Jiménez-Naranjo, H.V., Coca-Pérez, J.L., Gutiérrez-Fernández, M., Sánchez-Escobedo, M.C. (2016): Cost-benefit analysis of sport events: The case of World Paddle Tour. *European Research on Management and Business Economics*, **22**: 3. 131-138.
- Központi Statisztikai Hivatal (KSH, 2024): A többnapos turisztikai célú belföldi utazások összefoglaló adatai, Retrieved: November 20, 2024, from https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0013.html.
- Kruger, M., Saayman, M., Ellis, S. (2012a): Determinants of visitor spending: an evaluation of participants and spectators at the two oceans marathon. *Tourism Economics*, **18**: 6. 1203-1227.
- Kruger, M., Botha, K., Saayman, M. (2012b): The relationship between visitor spending and repeat visits: An analysis of spectators at the old mutual two oceans marathon. *Acta Commercii*, **12**: 1.
- Laczkó T., Bátor G. (2020): Magyarországi sporteseményekre érkező külföldi turisták fogyasztásának nemzetgazdasági hatásai 2019-ben, *Sport és Egészségtudományi Füzetek* **4**: 4 pp. 80-95., 16 p.
- Laczkó T., Paár D. (2018): Társadalmi hatások vizsgálata a 2018. évi hazai rendezésű nemzetközi sportesemények kapcsán. In: Szabó T., Bánhidi M., Szóts G. (szerk.): *A sportturizmus gazdasági és társadalmi kérdései Magyarországon*. Magyar Sporttudományi Társaság. 77-100.
- Laczkó T., Stocker M. (2018): 2018. évi hazai rendezésű nemzetközi sportesemények gazdasági és turisztikai hatásainak vizsgálata. In: Szabó T., Bánhidi M., Szóts G. (szerk.): *A sportturizmus gazdasági és társadalmi kérdései Magyarországon*. Magyar Sporttudományi Füzetek-XVI. 101-126.
- Laczkó, T., Stocker, M. (2020): Economic impact and consumer behavior of domestic spectators in two major international sport events organized in Hungary in 2019. *Studia Universitatis Babeş-Bolyai Educatio Artis Gymnasticae*, 5-17.
- Laczkó, T., Ács, P., Stocker, M., Paár, D. (2020): Consumption habits and economic impact of Liebherr 2019 ITTF World Table Tennis Championships. *International Journal of Racket Sports Science*, **2**: 2. 37-46.

- Laflin, M. (2018): The explosion of international sport events. *Sportcal*, Retrieved October 11 2024, from <https://drive.google.com/file/d/1GbwBRjfV9kB5Y6cbfi2v2PYebDe7a5Lc/view>.
- Lera-López, F., Rapún-Gárate, M. (2005): Sports participation versus consumer expenditure on sport: different determinants and strategies in sports management. *European Sport Management Quarterly*, **5**: 2. 167-186.
- Lera-López, F., Rapún-Gárate, M. (2007): The demand for sport: Sport consumption and participation models. *Journal of Sport Management*, **21**(1), 103-122.
- Masterman, G. (2021): Strategic Sports Event Management; *Taylor and Francis*: Abingdon, UK, 2021; <https://dx.doi.org/10.4324/9781003046257>.
- Máté, T. (2022): Social perception and support – an international sports event from the perspective of the residents of the host city. *Society and Economy*, **44**: 4. 460-476.
- Mitchell, H., Stewart, M.F. (2015): What should you pay to host a party? An economic analysis of hosting sports mega-events. *Applied Economics*, **47**: 15. 1550-1561.
- Morfoulaki, M., Myrovali, G., Kotoula, K.-M., Karagiorgos, T., Alexandris, K. (2023): Sport Tourism as Driving Force for Destinations' Sustainability. *Sustainability* **15**: 2445.
- Paár D., Laczkó T. (2018): 2018. évi hazai rendezésű nemzetközi sportesemények sport-szakmai, sportpolitikai és sporttechnológiai hatásainak vizsgálata. In: Szabó, T., Bánhidi, M., Szóts, G. (szerk.): *A sportturizmus gazdasági és társadalmi kérdései Magyarországon. Magyar Sporttudományi Füzetek-XVI*. 103-130.
- Perić, M., Tanković, A. (2021): Investigating the satisfaction of active event sport tourists. *European Journal of Tourism Research*, **28**: 2806-2806.
- Polcsik, B., Perényi, Sz. (2020): A sportesemények társadalmi hatásainak mérése a szervező város lakosságának körében – nemzetközi szakirodalmi kitekintés, *Magyar Sporttudományi Szemle*, **84**: 42-52.
- Polcsik B., Laczkó T., Perényi Sz. (2023): Az Euro 2020 észlelt hatásai: a budapesti lakosok előzetes és az eseményt követő percepcióinak összehasonlító elemzése. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **24**: (4/104). pp. 5-12.
- Ritchie, B.W., Chien, P.M., Shipway, R. (2020): A Leg(acy) to stand on? A non-host resident perspective of the London 2012 Olympic legacies. *Tourism Management*, **77**.
- Standeven, J., De Knop, P. (1999): *Sport Tourism*. Champaign, IL: Human Kinetics Europe.
- Stocker, M., Laczkó, T. (2020): expenditures of cee and non-cee spectators in major international sport events in Hungary. *Problemy Zarzadzania/Management Issues*, **18**: 81-98.
- Stocker M., Szabó T. (2017): A hazai sportirányítás szerepe és tevékenysége a kiemelt hazai sportesemények esetében. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **73**: 56-77.
- Son, J., Choi, Y. (2022): Influence of spectator motivation factors on the sense of community in college sports. *Journal of Physical Education and Sport*, **22**: 3. 600-606.
- Szabó, P., Gáll, P., Bátor, G. (2021): Economic impact of 34th European Water Polo Championships organized in Budapest, *Sport- és Egészségtudományi Füzetek*, **5**: 6-15.
- Thibaut, E., Eakins, J., Willem, A., Scheerder, J. (2020): Financial barriers for sports consumption: The dynamics of the income-expenditure relation. *Sport, Business and Management: An International Journal*, **10**: 3. 245-261.
- Wang, F., Zhou, J., Fan, C. (2024): Exploring the factors influencing public intention for spectator sports consumption based on grounded theory. *Scientific Reports*, **14**: 1. 8221.
- Wang, Y., Davidson, M.C. (2010): A review of micro-analyses of tourist expenditure. *Current Issues in Tourism*, **13**: 6. 507-524.
- Wann, D.L., Melnick, J., Russell, W., Pease, D. (2001): *Sport fans: The psychology and social impact of spectators*. Routledge, New York.
- Yamashita, R., Muneda, M. (2019): What motivates wheelchair basketball spectators? Analysis of moderating effects on intention to attend Tokyo 2020 Olympic-Paralympic games. *International Journal of Sport and Health Science*, **17**: 217-226.